๔.๑ ด้านบัญชี

๔.๑.๑ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

(๑) บทที่ ๓ กรอบแนวคิด

เกณฑ์คงค้าง กำหนดให้กิจการต้องรับรู้รายการค้าในรอบระยะเวลารายงานที่เกิดรายการนั้น ซึ่งอาจเป็นรอบระยะเวลารายงานเดียวกันหรือต่างกันกับรอบระยะเวลารายงานที่กิจการได้รับหรือจ่ายชำระเงินสด (ย่อหน้าที่ ๓.๓)

(๒) บทที่ ๑๘ รายได้

การวัดมูลค่า

กิจการต้องวัดมูลค่าของรายได้โดยใช้มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับหรือค้างรับ (ย่อหน้าที่ ๑๘.๓)

การรับรู้รายได้จากการขายสินค้า

กิจการต้องรับรู้รายได้จากการขายสินค้าเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้ (ย่อหน้าที่ ๑๘.๖)

๑) กิจการได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว

๒) กิจการไม่เกี่ยวข้องในการบริหารสินค้าอย่างต่อเนื่องในระดับที่เจ้าของพึงกระทำหรือไม่ได้ควบคุมสินค้าที่ขายไปแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓) กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

๔) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น

๕) กิจการสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรายการบัญชีนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

(๓) บทที่ ๒๑ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศต้องบันทึกรายการรับรู้มูลค่าเริ่มแรกเป็นสกุลเงินบาทโดยการแปลงจำนวนเงินตราต่างประเทศด้วยอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot Rate) ของสกุลเงินบาทกับสกุลเงินต่างประเทศ ณ วันที่เกิดรายการ (ย่อหน้าที่ ๒๑.๖)

วันเกิดรายการ คือ วันที่รายการเป็นไปตามเงื่อนไขการรับรู้รายการครั้งแรกตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (ย่อหน้าที่ ๒๑.๗)

กิจการต้องบันทึกรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท โดยการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ ซึ่งกิจการต้องพิจารณานำอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมกับรายการค้ามาใช้ในการแปลงค่าดังนี้[๑]

๑) กรณีรายการซื้อสินค้าหรือสินทรัพย์จากต่างประเทศ ให้กู้ยืมเงินไปต่างประเทศ หรือรายการจ่ายชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศ กิจการต้องใช้เงินบาทไปซื้อเงินตราต่างประเทศจากธนาคารเพื่อ

[๑] รอบรู้เรื่อง NPAEs ความแตกต่างทางบัญชีกับภาษี (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร เกรียงศักดิ์ ประสงค์สุกาญจน์

นำไปจ่าย ดังนั้น การแปลงค่าให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารขายเงินตราต่างประเทศสกุลนั้น ๆ ในการแปลงค่า เรียกว่า “อัตราขาย” (Selling Rate)

๒) กรณีรายการขายสินค้าหรือสินทรัพย์ไปต่างประเทศ รับเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ หรือรายการรับชำระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่ต้องนำไปขายให้ธนาคารเพื่อแลกกลับมาเป็นเงินบาท ดังนั้นการแปลงค่าให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารรับซื้อเงินตราต่างประเทศสกุลนั้น ๆ ในการแปลงค่าเรียกว่า “อัตราซื้อ” (Buying Rate)

การรายงาน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานในงวดถัดมา

ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานแต่ละงวด (ย่อหน้าที่ ๒๑.๘) กิจการต้องแยกพิจารณารายการทางการเงินออกเป็น ๒ ประเภท คือ รายการที่เป็นตัวเงิน และรายการที่ไม่เป็นตัวเงิน

๑) รายการที่เป็นตัวเงิน คือ สิทธิที่จะได้รับ (หรือภาระที่จะส่งมอบ) จำนวนเงินที่กำหนดได้แน่นอน หรือจำนวนเงินที่สามารถทราบได้ในจำนวนหน่วยของสกุลเงิน (ย่อหน้าที่ ๒๑.๓) และกำหนดให้รายการที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศให้แปลงค่า **โดยใช้อัตราปิด** (ย่อหน้า ๒๑.๘.๑)

ตัวอย่างเช่น เงินบำนาญและผลประโยชน์อื่นของพนักงานที่จะต้องจ่ายเป็นเงินสด ประมาณการหนี้สินที่ต้องชำระด้วยเงินสด หนี้สินตามสัญญาเช่า และเงินสดปันผลซึ่งรับรู้เป็นหนี้สิน (ย่อหน้าที่ ๒๑.๓)

๒) รายการที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ การไม่มีสิทธิที่จะได้รับ (หรือภาระที่จะส่งมอบ) จำนวนเงินที่กำหนดได้แน่นอนหรือจำนวนเงินที่สามารถทราบได้ในจำนวนหน่วยของสกุลเงิน (ย่อหน้าที่ ๒๑.๔) และกำหนดให้

๒.๑) รายการที่ไม่เป็นตัวเงินที่อยู่ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบันทึกไว้ด้วยราคาทุนเดิม ให้แปลงค่า โดย**ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ** (ย่อหน้าที่ ๒๑.๘.๒) และ

๒.๒) รายการที่ไม่เป็นตัวเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรม ให้แปลงค่า โดย**ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่วัดมูลค่ายุติธรรม**นั้น (ย่อหน้าที่ ๒๑.๘.๓)

ตัวอย่างเช่น เงินจ่ายล่วงหน้าสำหรับสินค้าและบริการ ค่าความนิยม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และประมาณการหนี้สินต่าง ๆ ที่ต้องชำระด้วยการส่งมอบทรัพย์สินที่ไม่เป็นตัวเงิน (ย่อหน้าที่ ๒๑.๔)

การรับรู้ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยน

๑) รายการที่เป็นตัวเงิน ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากการชำระเงินของรายการที่เป็นตัวเงิน หรือจากการแปลงค่ารายการที่เป็นตัวเงินของกิจการด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งแตกต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนเดิมที่ใช้ในการบันทึกรายการครั้งแรกในระหว่างงวด หรือที่ได้รายงานไว้ในงบการเงินของงวดบัญชีก่อน **ให้รับรู้ในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดนั้น** (ย่อหน้าที่ ๒๑.๑๑)

๒) รายการที่ไม่เป็นตัวเงิน ผลกำไรหรือขาดทุนของรายการที่ไม่เป็นตัวเงินในส่วนของเจ้าของ (หรือรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หากกิจการเลือกจัดทำงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ) องค์ประกอบของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งหมดของผลกำไรหรือขาดทุนนั้นจะต้อง**รับรู้ไว้ในส่วนของเจ้าของ** (หรือรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ) ด้วย (ย่อหน้าที่ ๒๑.๑๒)